

**Resultaatmeting
AKK Co-innovatie-programma
'Toegevoegde waarde
varkensvleesketens'**

3^e monitoringsronde

Wissenraet & Van Spaendonck

Advies en Projecten

29 april 2003

AKK.RAP.varkens.2002

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	6
2.	Vraagstelling, methode en respons.....	7
3.	Resultaten op de hoofddoelstellingen.....	9
3.1.	Ketensamenwerking.....	9
3.2.	Economische impact.....	16
3.3.	Wetenschappelijke impact.....	19
3.4.	Projectorganisatie.....	21
4.	Conclusies en aanbevelingen.....	23
4.1.	Conclusies	23
4.2.	Aanbevelingen	24
Bijlage 1	Toelichting op de resultaten op de doelstellingen	25
Bijlage 2	Vragenlijsten bedrijven en kennisinstellingen.....	40

Samenvatting

In juli 1999 is het AKK co-innovatieprogramma 'Toegevoegde waarde varkensvleesketens' van start gegaan. In dit stimuleringsprogramma werken bedrijven en kennisinstellingen in pilot projecten samen aan de ontwikkeling en toepassing van nieuwe ketenkennis. Met deze kennis willen voortbrengingsketens beter voldoen aan de wensen van de markt betreffende gemak en smaak op een ecologisch, sociaal en maatschappelijk aanvaardbare wijze. Om de realisatie van de programmadoelstellingen te kunnen meten, wordt het programma gemonitord.

Het onderliggende rapport doet verslag van de derde monitoringsronde.

Onderzocht is of de ondernomen activiteiten een bijdrage leveren aan het realiseren van de doelstellingen van het co-innovatieprogramma. De vijf hoofddoelstellingen zijn, kort samengevat:

1. versterken economische structuur
2. versterken ketenkennisinfrastructuur
3. publiek-private samenwerking
4. synergie en samenhang
5. duurzaamheid

De monitoring is uitgevoerd door het schriftelijk enquêteren van een groot aantal deelnemers aan de in november 2002 lopende projecten. AKK heeft de te enquêteren bedrijven en instellingen bepaald, totaal 27 bedrijven en 18 onderzoekers van 11 kennisinstellingen. Dit is vrijwel gelijk aan de vorige monitoringsronde. Het aantal benaderde bedrijven is iets gedaald. De reden hiervoor is dat een aantal projecten gestopt zijn en derhalve niet meer benaderd.

De respons was 48% van de bedrijven en 72% van de kennisinstellingen. Bij de bedrijven is de respons ten opzichte van de eerste en twee ronde iets gedaald. Bij de kennisinstellingen is de respons fors gestegen.

De volgende conclusies kunnen op basis van de monitoring worden getrokken:

- In deze monitoringsronde is een goede respons bereikt van 48% van de bedrijven en 72% van de kennisinstellingen.
- De waardering van de samenwerking tussen bedrijven en instellingen schommelt in de 3 monitoringsrondes. De samenwerking wordt in de 3^e ronde voldoende tot goed gewaardeerd: tussen 2,8 en 3,8 (gemeten op een schaal van 1 (slecht) tot 5 (goed)).
- Zowel bedrijven als kennisinstellingen zijn tevreden over de bijdragen die andere bedrijven en instellingen leveren op specifieke aspecten van samenwerking.
- Verankering is te meten door de bereidheid tot toekomstige samenwerking en investeringsbereidheid. De bereidheid tot samenwerking is bij iets minder dan de helft van de bedrijven en instelling vergroot. Daarnaast is de investeringsbereidheid bij ongeveer 50% van de bedrijven en instellingen vergroot.
- Opvallend is dat bedrijven ongeveer dezelfde verwachtingen hebben voor de effecten in de toekomst als in de andere monitoringsrondes. Men verwacht het meeste effect op het gebied van omzet, productverkoop, prijsniveau en zaken als samenwerking met leveranciers, klanten en afdelingen en innovatief vermogen.
- Opvallend is dat bedrijven nu ook al effecten constateren met name op het gebied van innovatief vermogen (door 62%) en klantentevredenheid (door 52%).
- De kennisinstellingen hebben nu reeds effecten kunnen constateren op 'toetreding nieuwe vakgebieden' (door 69%) en 'inzicht in de praktijk' (door 85%).
- Kennisinstellingen verwachten in de toekomst ook nog verbeteringen op het vlak van 'aantal publicaties' en 'wetenschappelijke erkenning'.
- De ondersteuning van de projecten door AKK-team, projectleider en stuurgroep krijgt van de deelnemende bedrijven en instellingen een ruime voldoende.

Er zijn op basis van deze monitoring geen concrete aanbevelingen te doen.

1. Inleiding

In juli 1999 is het AKK co-innovatieprogramma 'Toegevoegde waarde varkensvleesketens' van start gegaan. In dit stimuleringsprogramma werken bedrijven en kennisinstellingen in pilotprojecten samen aan de ontwikkeling en toepassing van nieuwe ketenkennis. Met deze kennis willen voortbrengingsketens beter voldoen aan de wensen van de markt betreffende gemak en smaak op een ecologisch, sociaal en maatschappelijk aanvaardbare wijze. In 2002 hebben 27 bedrijven en 18 onderzoekers van 11 kennisinstellingen, die deelnamen in de projecten binnen het co-innovatieprogramma, een enquête ontvangen.

Teneinde de realisatie van de programmadoelen te kunnen meten is een monitoringssysteem ontwikkeld. De monitoring van het co-innovatieprogramma bestaat uit twee delen:

- deel A: een beschrijving van de voortgang van het co-innovatieprogramma;
- deel B: de resultaatmeting.

Dit rapport bevat de resultaatmeting over de periode 2002 en een vergelijking met de resultaten van de twee eerder uitgevoerde monitoringrondes in 2000 en 2001.

In hoofdstuk 2 worden de vraagstelling en de gebruikte methode toegelicht en komt de respons aan bod. In hoofdstuk 3 worden de resultaten op de hoofddoelstellingen van het co-innovatieprogramma gepresenteerd en wordt de begeleiding van de projecten en verbeterpunten besproken. Daarna worden in hoofdstuk 4 de conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

In alle hoofdstukken worden vergelijkingen gemaakt met de resultaten uit de eerste en tweede monitoringsronde.

In de bijlagen vindt u naast een aanvulling op hoofdstuk 3 met overige resultaten tevens de verstuurde enquêtes.

2. Vraagstelling, methode en respons

Het doel van de resultaatmeting is onderzoeken wat de reeds bereikte resultaten binnen het programma zijn en wat de verwachtingen zijn van de te bereiken resultaten in de toekomst bij de deelnemende bedrijven en instellingen. Hierbij dient het accent te liggen op het onderzoeken van het resultaat op de vijf hoofddoelstellingen van het Co-innovatieprogramma 'Toegevoegde waarde varkensvleesketens' van AKK. Deze hoofddoelstellingen zijn:

1. *Versterken economische structuur*

Realisering van economisch duurzame, marktgerichte varkensvleesketens met voldoende marktkracht, binnen maatschappelijke randvoorwaarden, door ontwikkeling en implementatie van nieuwe ketenkennisconcepten.

2. *Versterken ketenkennisinfrastructuur*

Versterking van kennisinfrastructuur met betrekking tot ketens (ketenkennis en samenwerking).

3. *Publiek-private samenwerking*

- a. Samenwerking tussen publiek gefinancierde kennisinstellingen onderling en met private bedrijven, en private bedrijven onderling.
- b. Kennisverspreiding en spin-off naar het bedrijfsleven en kennisinfrastructuur.

4. *Synergie en samenhang*

Synergie en samenhang tussen en binnen de projecten en met externe initiatieven.

5. *Duurzaamheid*

- a. Bijdrage aan visie-ontwikkeling van bedrijven met betrekking tot ketens en een verdere investering in de ontwikkeling van ketenkennis door de bedrijven.
- b. Opbouw van duurzame structuren (netwerken) en het leveren van een bijdrage aan het verhogen van de organisatiegraad van de sector.

Op verzoek van AKK is als methode om de resultaten van het co-innovatie programma te meten, de schriftelijke enquête gebruikt. Zowel voor de deelnemende bedrijven als voor de betrokken kennisinstellingen is door AKK een vragenlijst opgesteld, welke voor het onderzoek gebruikt dienden te worden. De vragenlijsten zijn naar de deelnemers verzonden met het verzoek om deze in te vullen en te retourneren.

Naar aanleiding van de resultaten van de eerdere monitoringsrondes en de start van de monitoring voor de programma's 'Duurzame Agro Food Ketens' en 'Professionaliseren van de Biologische Afzetketen' zijn de vragenlijsten enigszins aangepast.

De belangrijkste verandering is dat de enquêtes zijn opgedeeld in 3 onderdelen:

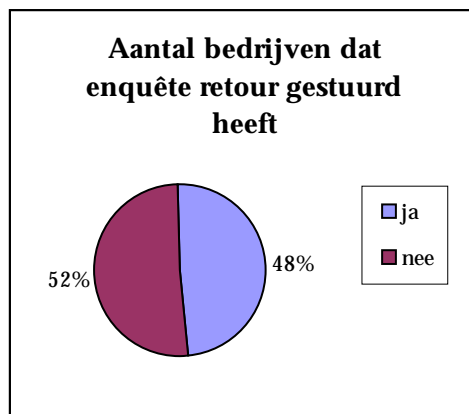
- A. Projectuitvoering
- B. Economische impact (bij bedrijven) of Wetenschappelijke impact (bij kennisinstellingen)
- C. Projectorganisatie

Het onderdeel uit de eerdere enquêtes 'Versterken economische structuur' is onderbracht in deel B. De overige vragen zijn opgenomen in onderdeel A. De inhoud van de vragen is vrijwel niet veranderd. Zie bijlage 2 voor de verzonden vragenlijsten.

De vragenlijsten zijn verzonden aan 27 bedrijven en 18 onderzoekers van kennisinstellingen die in november 2002 deelnamen aan één van de op dat moment lopende projecten.

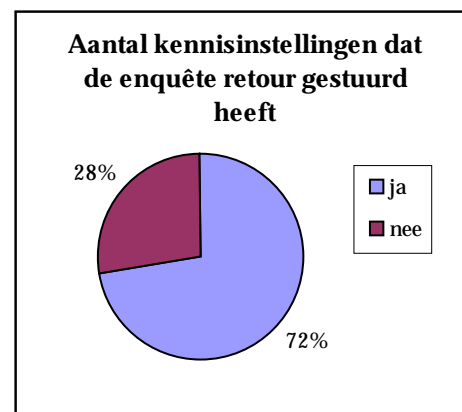
Uiteindelijk hebben 13 bedrijven en 13 kennisinstellingen de ingevulde vragenlijst geretourneerd. Dit betekent dat 48% van de bedrijven en 72% van de kennisinstellingen hebben meegewerkt. Dit is een goede respons.

Echter, ook bij deze hoge respons in percentage blijft op basis van dit aantal enquêtes voorzichtigheid geboden.

Figuur 1

n=27

Figuur 2

n=18

3. Resultaten op de hoofddoelstellingen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste resultaten uit de enquêtes gepresenteerd. In dit rapport wordt de indeling van de enquêtes aangehouden. Ter verduidelijking wordt steeds een relatie gelegd met onderdelen in de vorige rapportages van het programma Toegevoegde Waarde Varkensvleesketens.

3.1. Ketensamenwerking

Samenwerking

In de vorige rapportages werden de resultaten gepresenteerd onder doelstelling 2 'versterken keten-kennis-infrastructuur'.

In de AKK programma's is de samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen van groot belang. In de onderstaande figuur is weergegeven met hoeveel bedrijven en kennisinstellingen men samenwerkt, het percentage waarmee de samenwerking nieuw is en de waardering van de samenwerking in de drie monitoringsrondes. Er is een schaal gebruikt van 1 tot 5, waarbij 1 staat voor slecht en 5 voor zeer goed.

<i>Samenwerking tussen</i>	<i>Aantal waarmee gemiddeld wordt samengewerkt</i>	<i>Percentage waarmee de samenwerking nieuw is</i>	<i>Waardering van de samenwerking 3^e monitoringsronde (schaal 1-5)</i>	<i>Waardering van de samenwerking 2^e monitoringsronde (schaal 1-5)</i>	<i>Waardering van de samenwerking 1^e monitoringsronde (schaal 1-5)</i>
bedrijven en andere bedrijven	2,5	45%	3,8	2,9	3,6
bedrijven en kennisinstellingen	2,3	68%	2,8	2,9	2,8
kennisinstellingen en andere kennisinstellingen	1,7	35%	3,3	3,6	3,1
kennisinstellingen en bedrijven	3,1	73%	3,8	3,4	4,0

Figuur 3

De waardering van de samenwerking verschilt over de drie monitoringsrondes. Een oorzaak zou kunnen zijn dat in de 3^e ronde andere bedrijven en instellingen zijn bevraagd dan in de eerdere rondes.

In de bijlagen zijn de figuren 17 t/m 20 opgenomen waarin te zien is op wat de waardering is op de verschillende onderdelen van samenwerking. Daarbij valt op dat de bijdrage van bedrijven door de collega-bedrijven op alle onderdelen hoog wordt gewaardeerd, met uitschieters op de aspecten betrokkenheid, begrip, en vertrouwen. De waardering van de samenwerking met kennisinstellingen is ruimvoldoende, met een uitschieter op het gebied van geheimhouding. Andersom hebben de kennisinstellingen de bijdrage van bedrijven beoordeeld. Ook die is voldoende tot goed, waarbij vertrouwen en gemeenschappelijke visie voldoende scores en de overige aspecten zoals betrokkenheid, begrip, communicatie en kennis en inzicht ruim voldoende.

Toekomstige samenwerking

De duurzaamheid van de samenwerking is af te lezen uit de wil om in de toekomst de samenwerking voort te zetten.

77% van de bedrijven wil de samenwerking met de kennisinstellingen doorzetten. Dit is vrijwel gelijk aan de vorige ronde (81%), maar hoger dan in de eerste ronde (50%).

Dezelfde argumenten worden nu genoemd voor voorzetting van samenwerking:

- beide partijen profiteren van kennisopbouw
- goed probleemoplossend vermogen
- objectieve blik

De argumenten zijn bij deze monitoring minder expliciet dan in de vorige ronde. Er zijn 3 bedrijven die aangeven minder goede ervaring te hebben met de samenwerking met kennisinstellingen.

Bij de kennisinstellingen is dat anders. Net als in de tweede monitoringsronde willen alle kennisinstellingen de samenwerking met elkaar voortzetten!

In de bijlagen, figuren 25, 26 en 27 is de verwachting van bedrijven over de voortzetting van samenwerking met andere organisatie na afronding van het huidige project in de 1^e, 2^e en 3^e monitoringsronde vergeleken. In deze 3^e ronde wordt er door bedrijven voor het eerst ook 'nee' geantwoord op de vraag of samenwerking wordt voortgezet. De reden hiervoor is de negatieve ervaring in het huidige project.

De kennisinstellingen geven aan dat in een eventueel vervolgproject aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan: een duidelijke afbakening tussen partijen en de beschikbaarheid van subsidie. Bedrijven vinden het ook noodzakelijk dat er subsidie beschikbaar is, maar willen daarnaast een duidelijk voordeel voor de eigen organisatie.

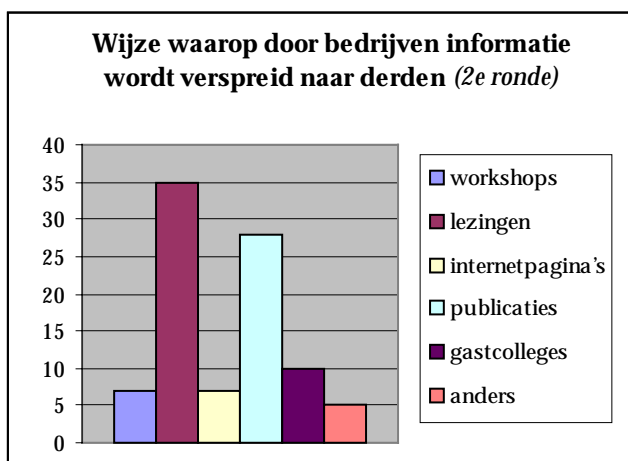
Zie de bijlage , figuur 21 en 22, voor het overzicht van de waardering van de voorwaarden.

Kennisverspreiding

Dit onderdeel kwam in de eerste twee rondes als 'publiek-private samenwerking' terug.

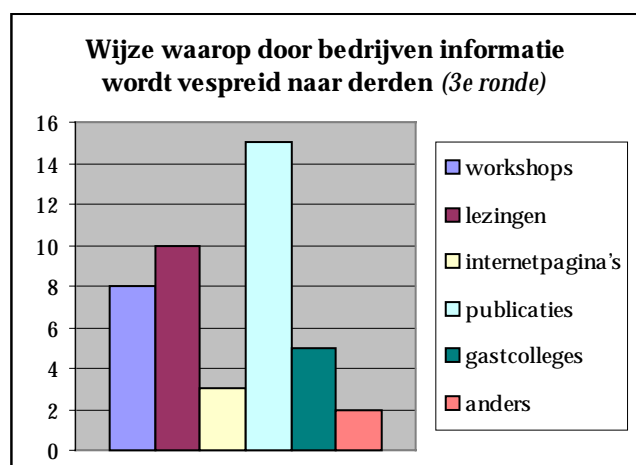
Het programma Toegevoegde Waarde in de Varkensvleesketen loopt al een aantal jaren. Het is de verwachting dat het verspreiden van kennis is uitgevoerd. Tien van de dertien bedrijven geven aan dat zij aan kennisverspreiding hebben gedaan. In de figuren 4 en 5 is te zien hoe vaak bepaalde methoden in de 2^e en 3^e ronde zijn gebruikt.

Het aantal malen dat bepaalde manieren zijn gebruikt is lager dan de aantallen die in de vorige ronde werden genoemd. De oorzaak hiervan is de lagere respons in deze ronde.

Figuur 4

n=16

Figuur 5

n=13

Er zijn 5 kennisinstellingen die de kennis hebben verspreid. Het vaakste is dat gedaan door workshops, lezingen en publicaties. Het is vanwege globale antwoorden die door de respondenten zijn gegeven (vaak, regelmatig, enkele keren), niet mogelijk aantallen weer te geven.

De verkregen kennis wordt door 85% van de instellingen reeds toegepast buiten het project om. Dit was 71% in de eerste en tweede ronde. 53% van de instellingen doet dat op strategisch niveau en 46% doet dat (ook) op operationeel niveau. Alle bedrijven hebben de verkregen kennis reeds toegepast.

Synergie en samenhang

Opvallend is dat 33% van de bedrijven zegt relaties te hebben binnen AKK-programma's en eveneens 33% zegt relaties te hebben buiten AKK-programma's om. Dit is veel minder dan in de tweede monitoringsronde (70%) en zelfs minder dan in de eerste ronde (46%).

De reden hiervoor is onbekend.

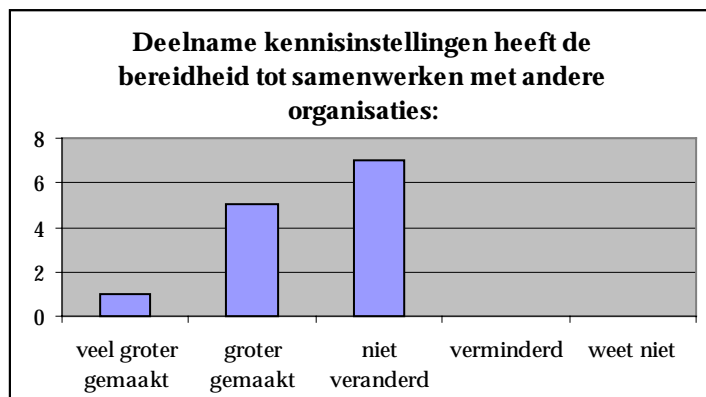
Bij de kennisinstellingen is het percentage dat relaties heeft buiten AKK om stabiel gebleven, 42% nu en 43% in de tweede ronde.

Verankering

Voor het onderdeel verankering is onderzocht of bedrijven en kennisinstellingen de ketensamenwerking in de toekomst willen voortzetten. In de eerste twee rondes heette dit 'duurzaamheid'.

Verankering bij kennisinstellingen

Voor de kennisinstellingen geldt dat door het project bij 46% nieuwe relaties zijn ontstaan tussen kennisinstellingen. Dit heeft bij 6 van de 13 instellingen de bereidheid tot samenwerking (veel) groter gemaakt. Zie de onderstaande figuur.

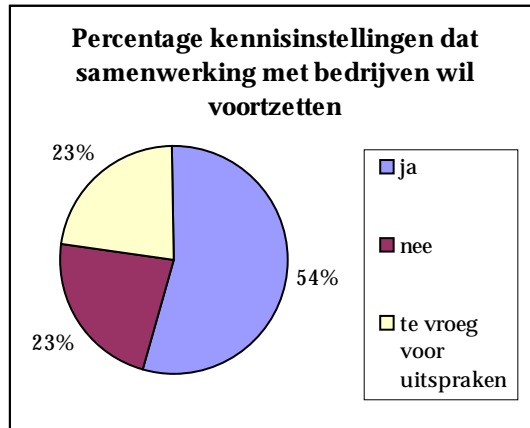

Figuur 6

n=13

De investeringsbereidheid is door het project bij eveneens 6 van de 13 instellingen vergroot. De redenen hiervoor zijn genoemd in bijlage 1. Onder investeringsbereidheid wordt verstaan de bereidheid binnen de instelling om in de toekomst (weer) te investeren in projecten waarin samenwerking met private partijen en/of kennisinstellingen een rol speelt. De investeringsbereidheid schommelt in de 3 monitoringsrondes voor de kennisinstellingen vrijwel niet. Zie de bijlage, figuren 31, 32 en 33.

Op de vraag of de samenwerking met de bedrijven na het project wordt voortgezet antwoordt iets meer dan de helft van de instellingen bevestigend. Voor sommige instellingen is het nog te vroeg om hierover uitspraken te doen. Anderen weten nu al dat ze de samenwerking niet voortzetten. Zie figuur 7.

Figuur 7

n=13

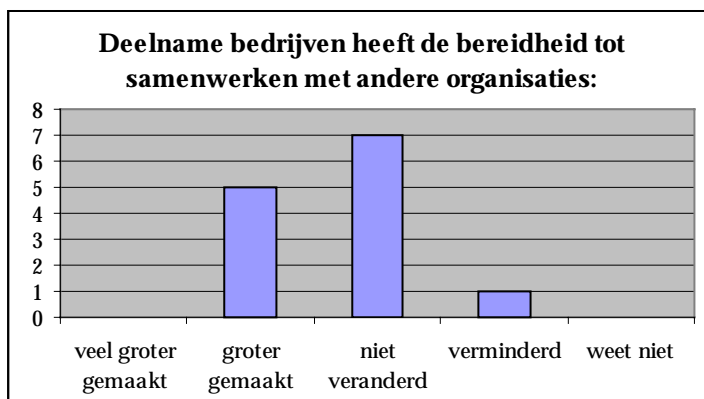
54% van de kennisinstellingen heeft plannen voor nieuwe vervolgprojecten binnen een van de AKK-programma's, 8% heeft die niet en voor 38% is het nog te vroeg om er iets over te zeggen. Plannen voor nieuwe vervolgprojecten, maar dan buiten de AKK-programma's om heeft 46%. 8% van de instellingen heeft geen plannen en voor 46% is het nog te vroeg om daar iets over te zeggen.

Een groter deel van de instellingen heeft ten opzichte van de vorige monitoringsronde plannen voor de toekomst. In de tweede ronde had een kwart van de instellingen plannen voor vervolgprojecten.

Verankering bij bedrijven

Bij ruim de helft van de bedrijven is de bereidheid tot samenwerking niet veranderd. Bij 38% is de bereidheid vergroot en één bedrijf zegt dat de bereidheid is verminderd. De reden hiervoor is slechte ervaring met de kennisinstelling in het lopende project. Zie onderstaande figuur.

In de vorige ronde was de bereidheid tot samenwerking bij bijna alle bedrijven niet veranderd.

Figuur 8

$n=13$

46% van de bedrijven verwacht dat de samenwerking na het project wordt voortgezet. Dit was 60% in de tweede monitoringsronde. 50% ziet een grotere investeringsbereidheid.

In de bijlage is een lijst opgenomen van de manieren waarop de door bedrijven opgedane kennis wordt toegepast in het bedrijf.

Aan zowel de bedrijven als de kennisinstellingen is gevraagd aan welke voorwaarden vervolprojecten moeten voldoen zodat de organisatie weer zal deelnemen. Op deze vraag antwoorden de kennisinstellingen:

- concrete doelstellingen
- heldere doelen en resultaatverwachtingen

De bedrijven noemen dezelfde punten, maar daarnaast 'goede fasering van het project' en 'duidelijke projectstructuur' als belangrijkste items. De figuren met de waardering van de overige voorwaarden vindt u in de bijlagen (figuur 23 en 24).

Dit is precies hetzelfde als in de vorige monitoringsrondes!

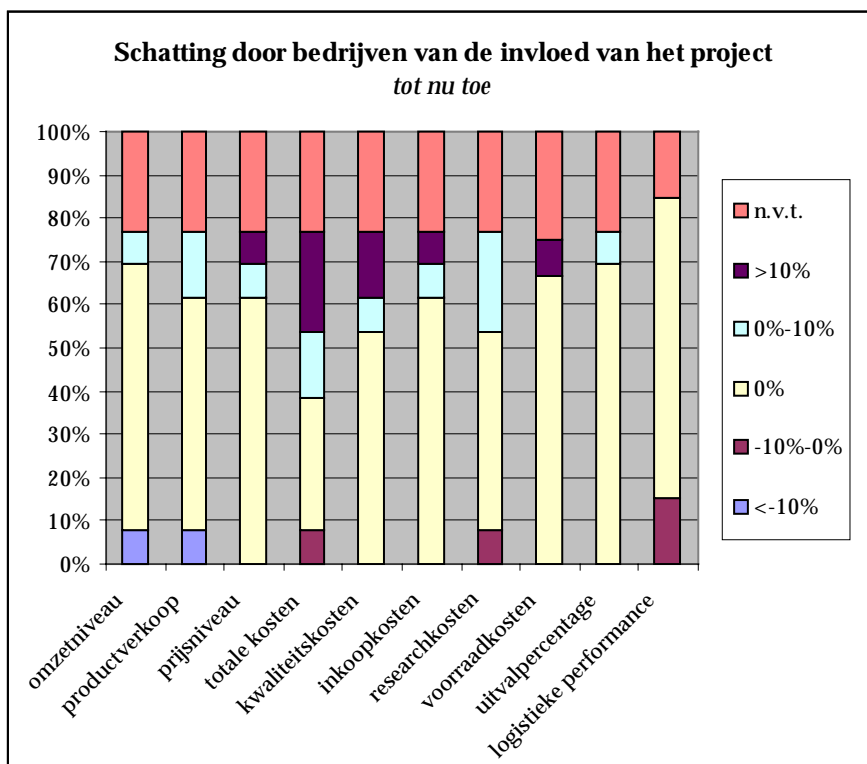
Op basis van de figuren 28, 29 en 30 in de bijlagen is te concluderen dat de bereidheid van bedrijven om in kennis te investeren in de 3 monitoringsrondes schommelt. Hij is in deze 3^e ronde 50%.

3.2. Economische impact

In de eerste en tweede monitoringronde hoorde dit onderdeel onder hoofddoelstelling 1, 'versterken economische structuur'.

Aan de bedrijven is gevraagd welke effecten zij op een aantal economische aspecten hebben geconstateerd en welke zij in de toekomst verwachten.

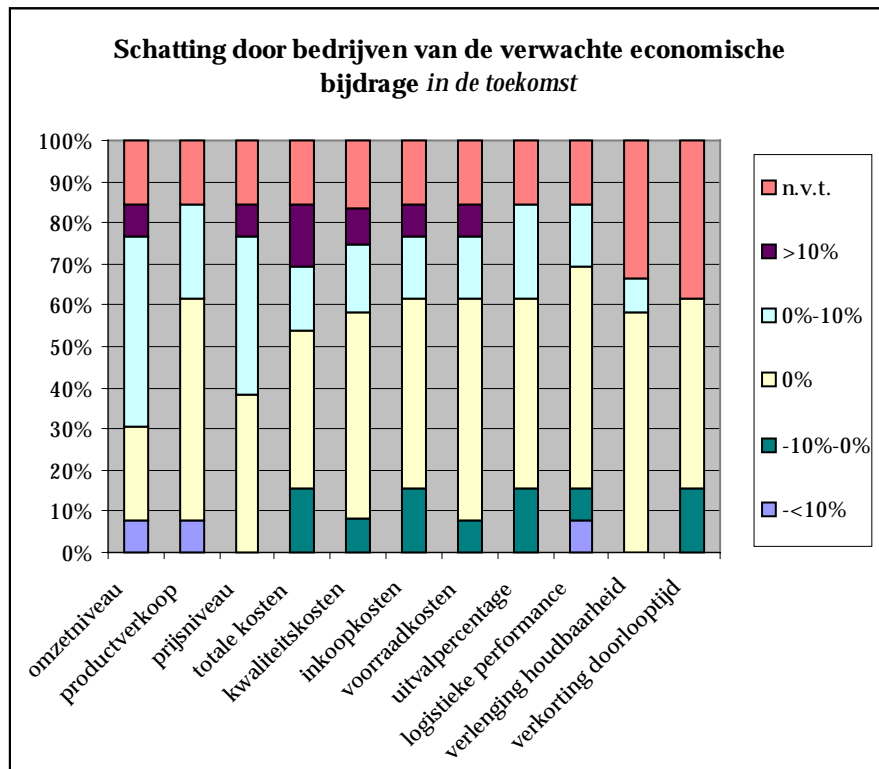
Op een aantal economische aspecten zoals omzetniveau, prijsniveau, kosten en uitval zijn door enkele bedrijven effecten geconstateerd. Het gaat hierbij om positieve effecten en om negatieve effecten. Zie de onderstaande figuur.

Figuur 9

n=13

Gevraagd naar de verwachtingen voor de toekomst zeggen de meeste bedrijven veranderingen te verwachten. Op vrijwel alle aspecten verwacht men verbeteringen. Opvallend is dat sommige bedrijven een stijging in kosten verwachten en anderen een daling. De reden hiervoor is onduidelijk.

Figuur 10

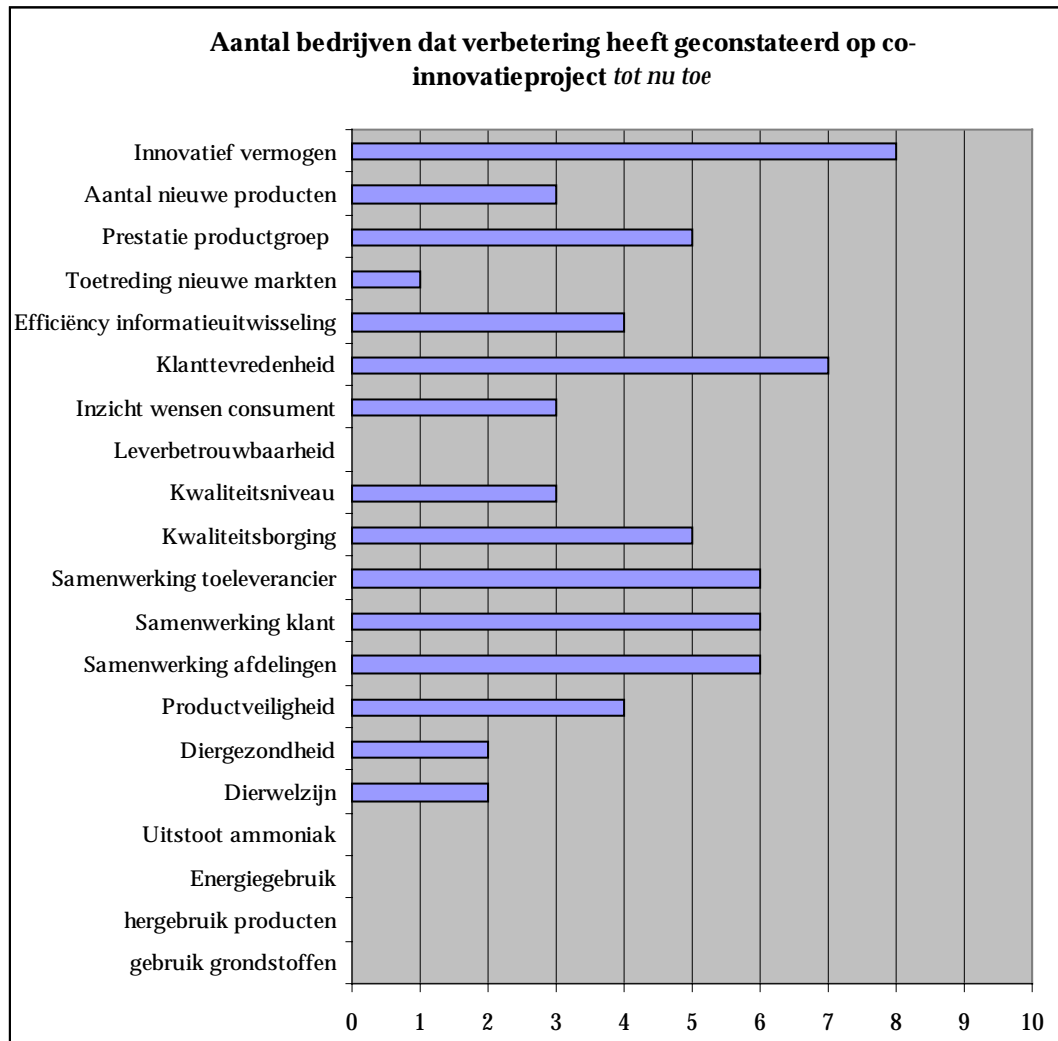
n=13

Interessant is om de verwachtingen te leggen naast de verwachtingen die bedrijven in de eerste en tweede monitoringsronde hebben geuit. Het blijkt dat hoewel niet precies gelijk, de trends wel hetzelfde zijn. De verwachtingen van bedrijven die deelnemen in het programma zijn in de tijd dus niet erg veranderd. In de bijlagen staan de figuren van de 3 rondes bij elkaar afgedrukt. (figuren 34, 35 en 36)

Tevens is gevraagd naar de geconstateerde effecten en te verwachten effecten op meer kwalitatieve aspecten.

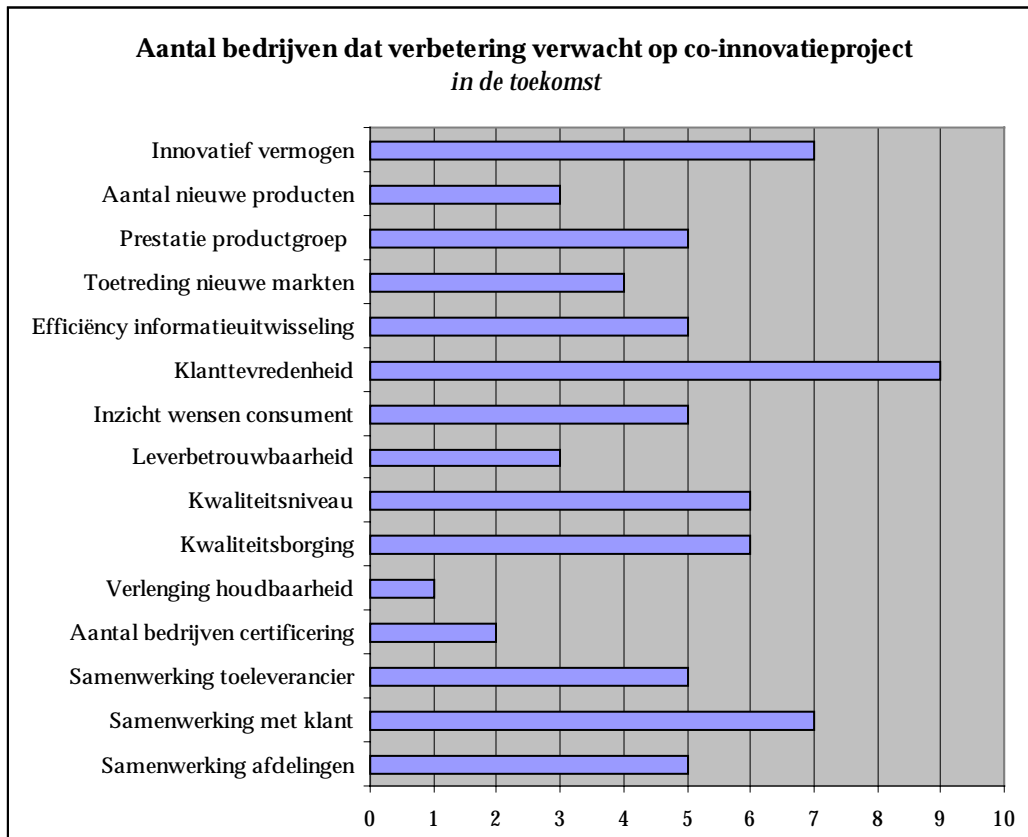
Opvallend is het grote aantal verbeteringen dat reeds door bedrijven is geconstateerd. 8 bedrijven hebben al verbetering gemerkt op 'innovatief vermogen', 7 op gebied van 'klantentevredenheid'. Zie onderstaande figuur voor het totaal overzicht.

Voor de toekomst verwacht men nog meer verbeteringen. De meeste verbetering verwacht men op het vlak van samenwerking, zowel met leverancier, klant als afdelingen en op innovatief vermogen. Zie de figuren 11 en 12.

Figuur 11

n=13

Figuur 12

n=13

Vergeleken met de vorige monitoringsrondes zijn er andere punten waarop men de sterkste verbeteringen verwacht. Samenwerking is en blijft een van de belangrijkste punten. Zie de bijlagen voor de figuren 37 t/m 39 van de eerste, tweede en derde ronde.

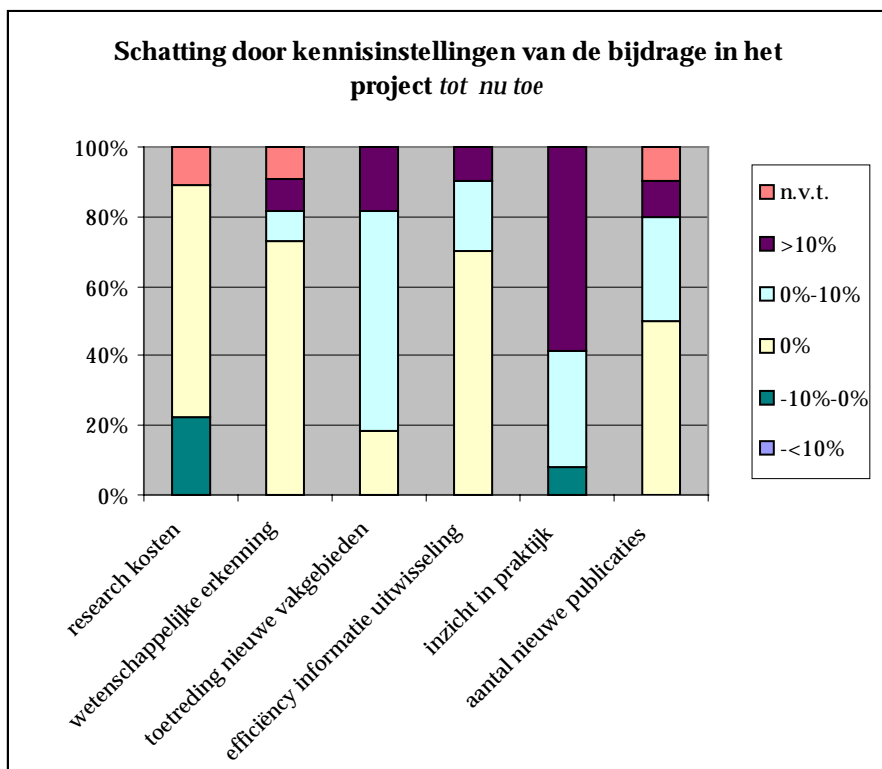
3.3. Wetenschappelijke impact

Aan de kennisinstellingen is gevraagd welke bijdragen van het project nu al te constateren zijn en welke zij in de toekomst verwachten.

In de onderstaande figuren is dat weergegeven. Opvallend zijn de nu al geconstateerde bijdragen op 'toetreding nieuwe vakgebieden' (geconstateerd door 9 instellingen) en 'inzicht in de praktijk' (geconstateerd door 11 instellingen). Zie figuur 13.

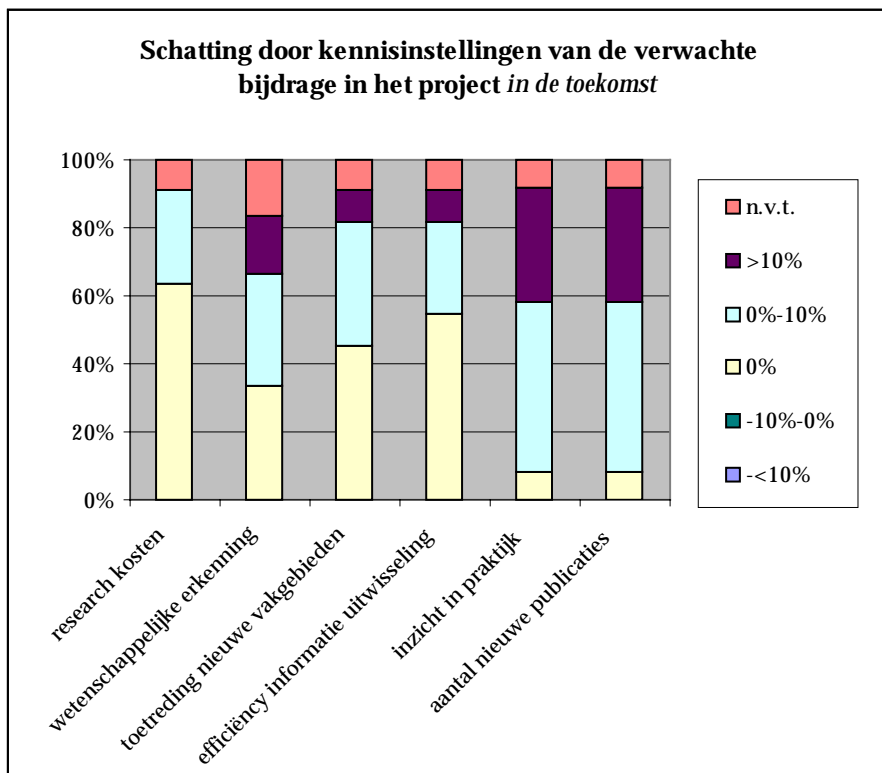
De verwachting van de kennisinstellingen is dat er in de toekomst daarnaast ook nog verbeteringen te verwachten zijn in 'aantal publicaties' en 'wetenschappelijke erkenning'. Zie figuur 14.

Omdat de vragen aan de kennisinstellingen gewijzigd zijn in deze derde ronde is vergelijking met de vorige rondes niet mogelijk.

Figuur 13

n=8

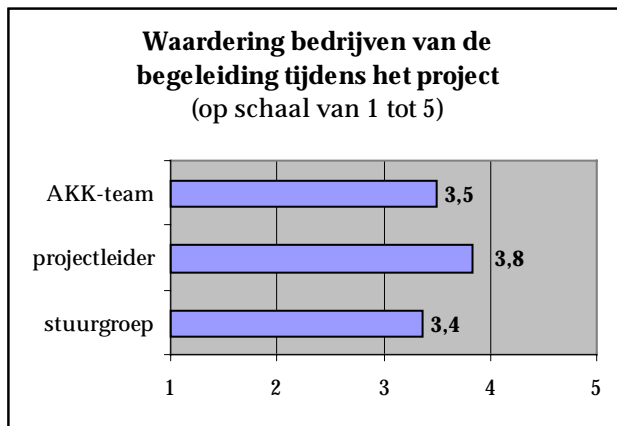

Figuur 14

n=12

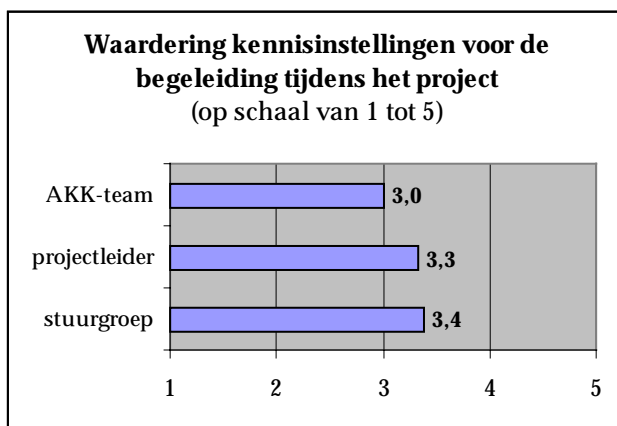
3.4. Projectorganisatie

In de enquête zijn een aantal vragen gesteld over de projectorganisatie rondom het programma. De kennisinstellingen waarderen de ondersteuning door de 'begeleiders' met een voldoende. Zie figuur 16 met de waardering voor de ondersteuning, gemeten op een schaal van 1 (slecht) tot 5 (goed). De bedrijven zijn positiever over de begeleiding. Zie figuur 15.

Figuur 15

n=12

Figuur 16

n=13

Wat de kennisinstellingen aansprak in deelname aan het AKK-project is onder andere:

- samenwerking met bedrijfsleven
- kennisontwikkeling
- praktijkinzicht

Voor verbetering vatbaar was volgens hen:

- meer openheid over de kennis
- heldere doelstellingen.

Wat de bedrijven aansprak in het AKK-project was o.a.:

- samenwerking
- kennisontwikkeling
- nieuwe contacten

De zaken die volgens de bedrijven verbetering behoeften waren o.a.

- aanpak en samenwerking met de kennisinstellingen
- vooraf definiëring van de doelstellingen

In bijlage 1 zijn alle door de bedrijven en kennisinstellingen genoemde aansprekende punten en de genoemde verbeterpunten opgenomen.

4. Conclusies en aanbevelingen

4.1. Conclusies

Op basis van de rapportage kunnen een aantal conclusies worden getrokken. Allereerst is in deze monitoringsronde een goede respons bereikt met 48% van de bedrijven en 72% van de kennisinstellingen. De door AKK gedane acties hebben resultaat gehad. Door deze goede respons zijn er, evenals bij de vorige ronde, voldoende uitspraken te doen.

Ketensamenwerking

De waardering van de samenwerking tussen bedrijven en instellingen schommelt in de 3 monitoringsrondes. Een verklaring is hiervoor niet te geven. De samenwerking wordt voldoende tot goed gewaardeerd: tussen 2,8 en 3,8 (gemeten op een schaal van 1 (slecht) tot 5 (goed)). Daarnaast zijn zowel bedrijven als kennisinstellingen tevreden over de bijdragen die andere bedrijven en instellingen leveren op specifieke aspecten van samenwerking. Met name wordt 'betrokkenheid' en 'begrip' ervaren en is men positief over de geheimhouding.

Toekomstige samenwerking

In deze ronde heeft 77% van de bedrijven en 100% van de kennisinstellingen aangegeven de samenwerking te willen voortzetten. De argumenten voor voortzetting zijn gelijk aan de argumenten die in de vorige rondes werden gegeven. Deze cijfers geven de indicatie dat op een van de doelstellingen van het project 'versterken van de kennisinfrastructuur' positief effect wordt bereikt.

Verankering

Verankering is te meten door de bereidheid tot toekomstige samenwerking en investeringsbereidheid. De bereidheid tot samenwerking is bij iets minder dan de helft van de bedrijven en instellingen vergroot. Daarnaast is de investeringsbereidheid eveneens bij ongeveer 50% van de bedrijven en instellingen vergroot.

Economische impact

Opvallend is dat bedrijven ongeveer dezelfde verwachtingen hebben voor de effecten in de toekomst als in andere monitoringsrondes. Men verwacht het meeste effect op het

gebied van omzet, productverkoop, prijsniveau en zaken als samenwerking met leveranciers, klanten en afdelingen en innovatief vermogen.

Opvallend is dat er nu ook al effecten zijn geconstateerd met name op het gebied van innovatief vermogen (door 62%) en klantentevredenheid (door 52%).

Wetenschappelijke impact

De kennisinstellingen hebben nu reeds effecten kunnen constateren op 'toetreding nieuwe vakgebieden' (door 69%) en 'inzicht in de praktijk' (door 85%). Zij verwachten in de toekomst ook nog verbeteringen op het vlak van 'aantal publicaties' en 'wetenschappelijke erkenning'.

Projectorganisatie

De ondersteuning van de projecten door AKK-team, projectleider en stuurgroep krijgt van de deelnemende bedrijven en instellingen een ruime voldoende.

4.2. Aanbevelingen

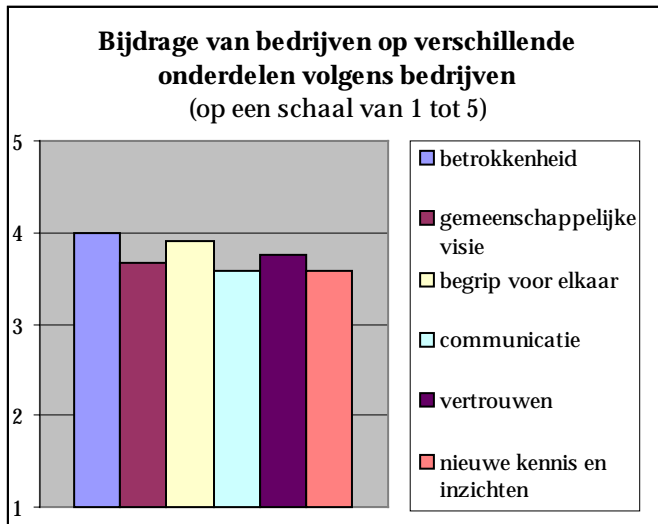
Op basis van deze rapportage zijn weinig aanbevelingen te doen. De respons is in deze ronde goed, maar heeft veel inspanningen van het AKK-team gevraagd. Gezocht moet worden naar een manier om de respons te vergroten met minder inspanningen.

Bijlage 1 Toelichting op de resultaten op de doelstellingen

Ketensamenwerking

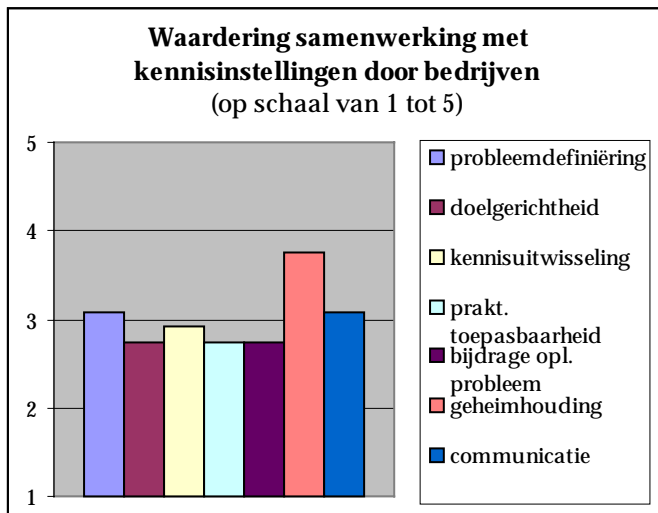
Samenwerking

In de onderstaande figuren is weergegeven wat de waardering is op de verschillende onderdelen.

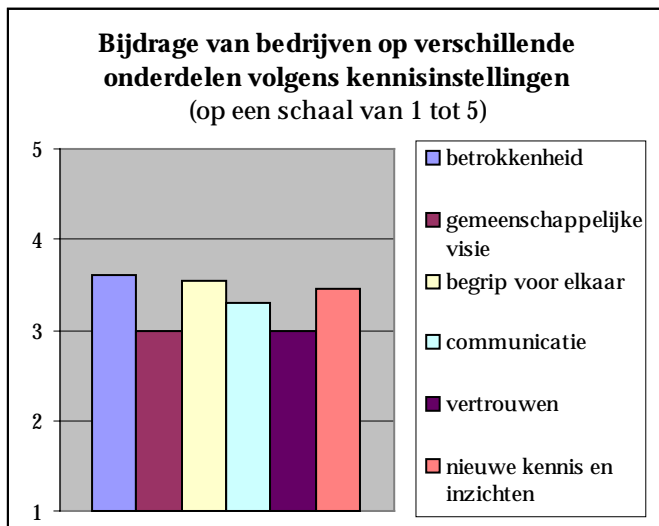
Figuur 17

n=12

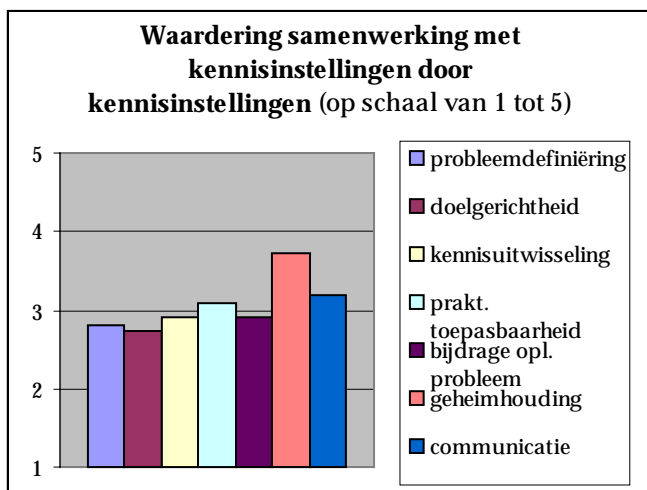
Figuur 18

n=12

Figuur 19

n=13

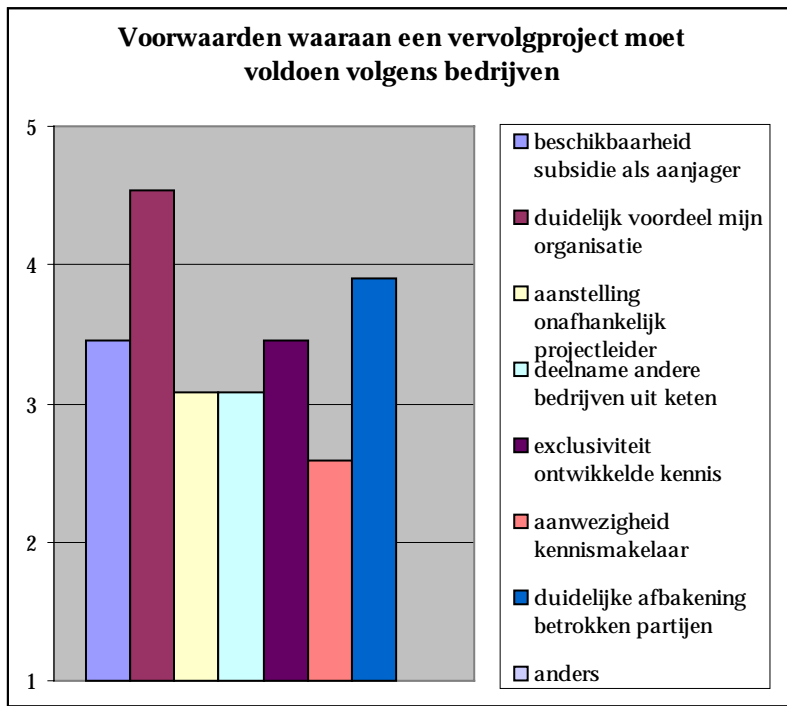

Figuur 20

n=11

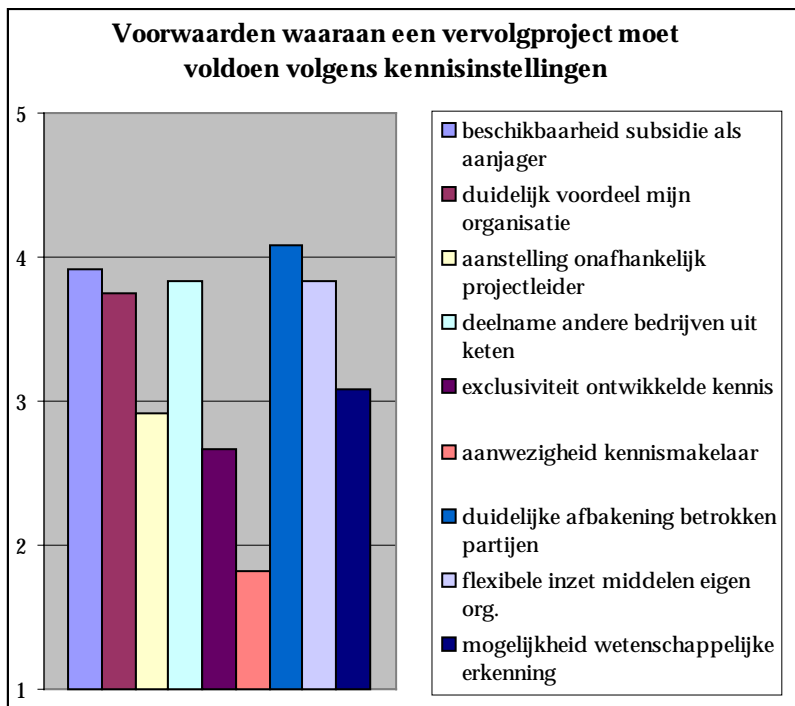
Toekomstige samenwerking

In de onderstaande figuren is weergegeven wat bedrijven en kennisinstellingen zien als randvoorwaarden voor eventuele vervolgprojecten.

Figuur 21

n= 13

Figuur 22

n=12

Verankering

De kennisinstellingen hebben aangegeven dat bij 6 van de 13 de investeringsbereidheid is vergroot. Als redenen worden o.a. gegeven dat:

- Door het project is het belang van de vleesstroom meer naar voren gekomen.
- Door het project beschikt men over betere data, hetgeen heeft geleid tot meer inzicht in:
 - kennis over belangrijke vragen is vergroot;
 - meer inzicht in markt- en maatschappij gericht functioneren, waardoor betere focus mogelijk is.

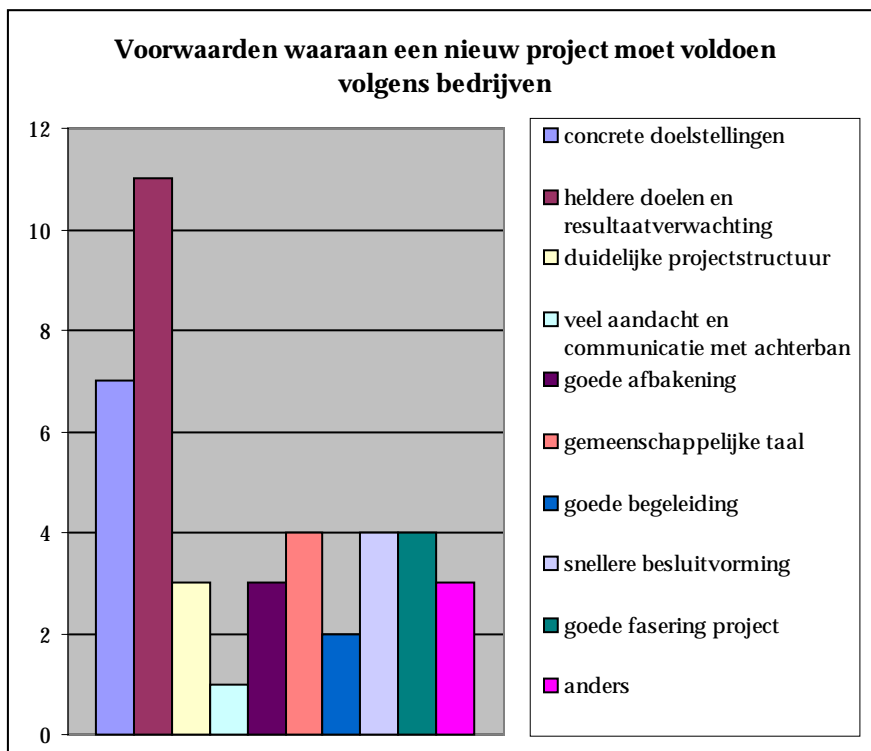
Redenen waarom de investeringsbereidheid niet is vergroot zijn o.a.:

- Het project is niet maatgevend.
- De organisatie werkt met zeer veel met geormerkte gelden.
- Het geld in de sector is op.

De bedrijven is gevraagd op welke wijze de opgedane kennis wordt toepast binnen het bedrijf. Daarop kwamen de volgende antwoorden:

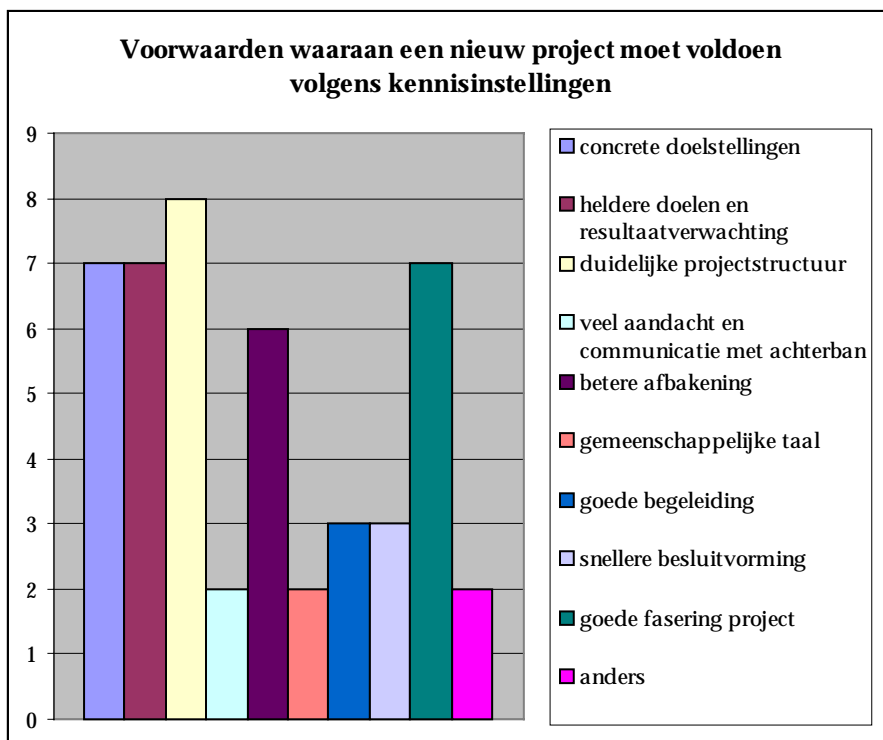
- Kennis wordt nu in pilotfase getest.
- De resultaten worden meegenomen in een op te stellen regelgeving.
- Bij de ontwikkeling van besluitvormings- en ondersteunende modellen.
- Als voorbeeld voor andere sectoren
- In een monitoringschema en ketenafspraken.
- In de kostprijsmodelberekening.
- Een aantal mensen worden nu opgeleid tot procesbegeleiders t.b.v. innovatieprojecten.

De belangrijkste voorwaarden voor vervolgprijzen zijn in de onderstaande twee figuren opgenomen.

Figuur 23

n=13

Figuur 24

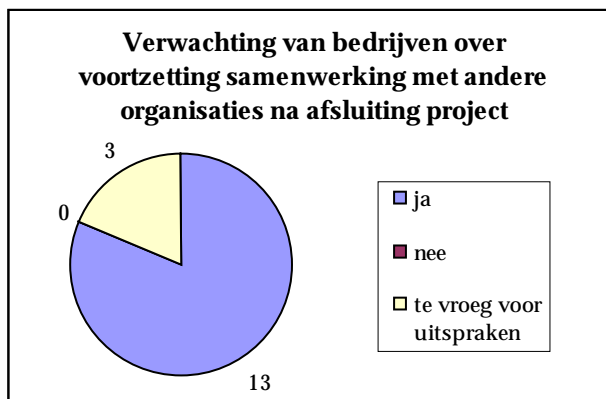
n=13

Hieronder staan van de figuren van de eerste, tweede en derde ronde gegeven van de vragen over 'voortzetten samenwerking' en 'investeringsbereidheid'.

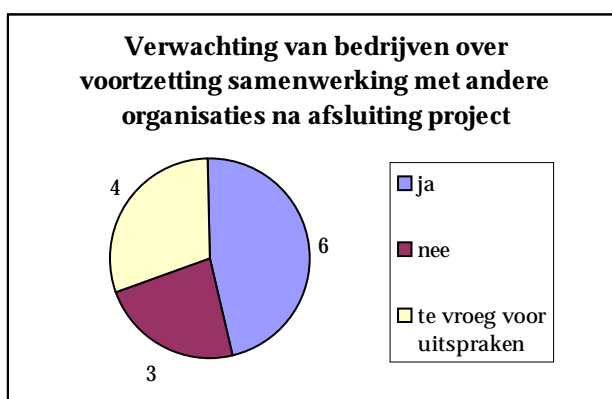
Figuur 25

1^e ronde: n=12

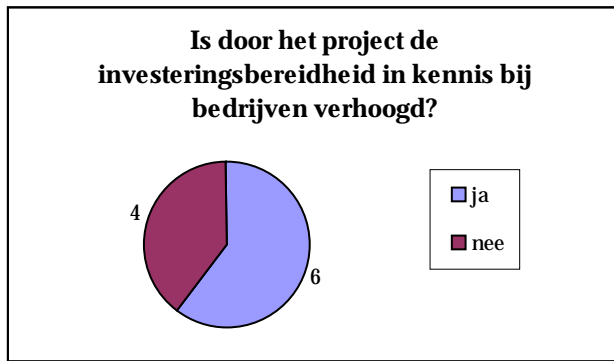
Figuur 26

2^e ronde: n=16

Figuur 27

3^e ronde: n=13

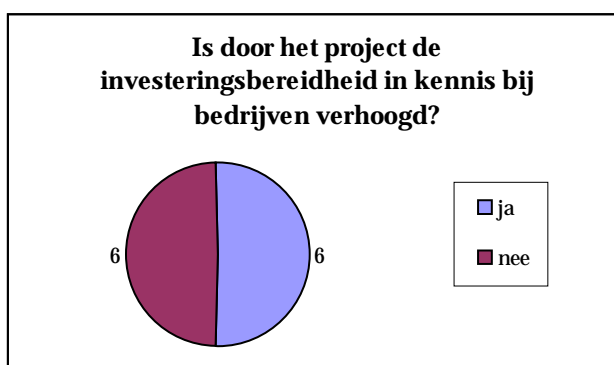
Figuur 28

1^e ronde: n= 10

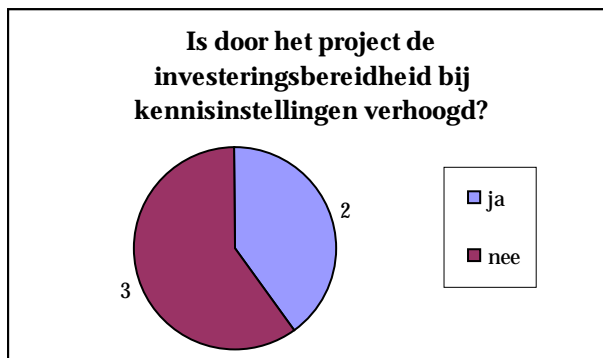
Figuur 29

2^e ronde: n=14

Figuur 30

3^e ronde: n= 12

Figuur 31

1^e ronde: n=5

Figuur 32

2^e ronde: n= 6

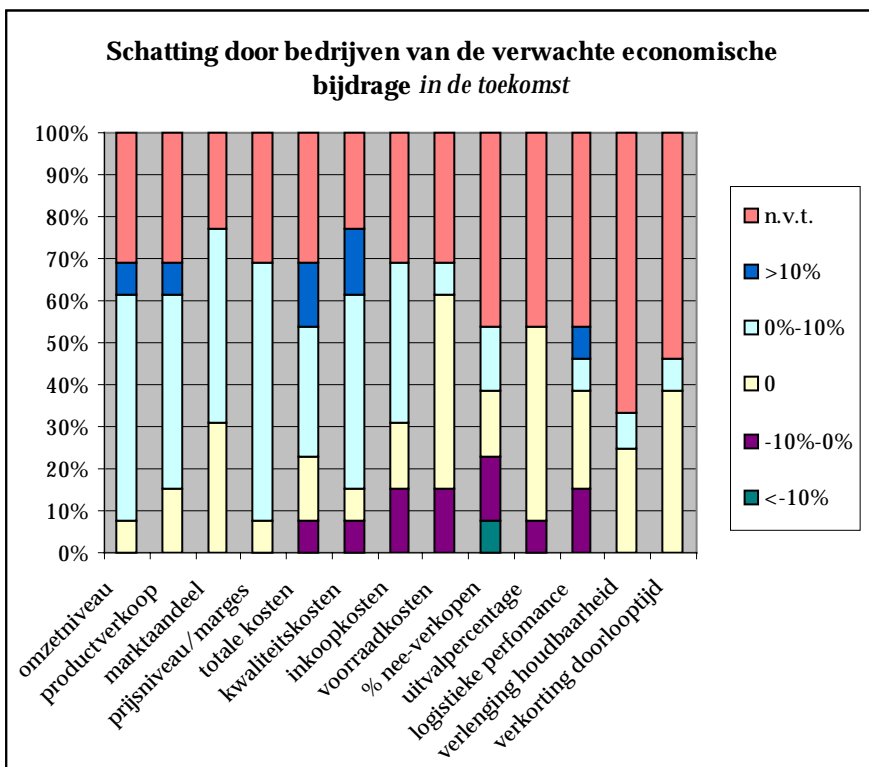

Figuur 33

3^e ronde: n=13

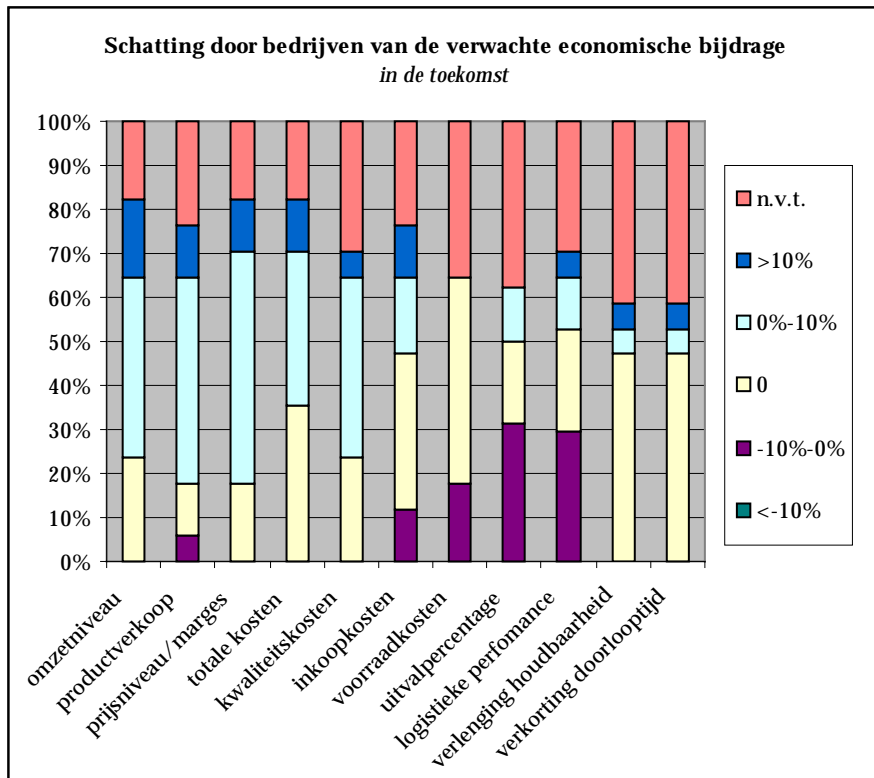
Economische impact

Onderstaande figuren geven de verwachtingen van bedrijven voor de ontwikkeling op een aantal economische aspecten in de toekomst weer.

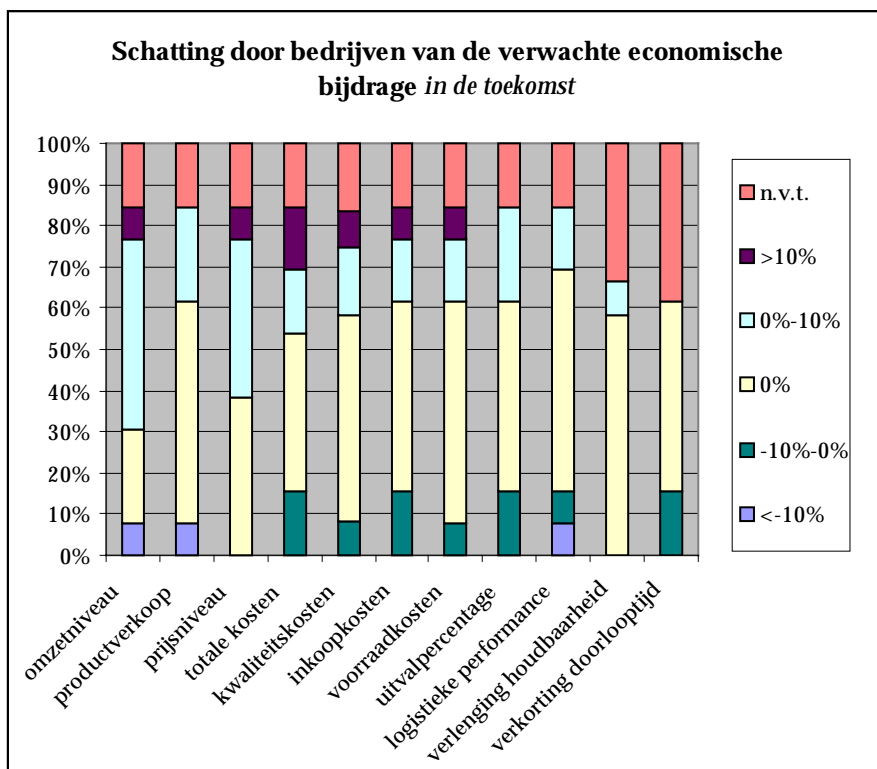
Figuur 34

1^e ronde: n=13

Figuur 35

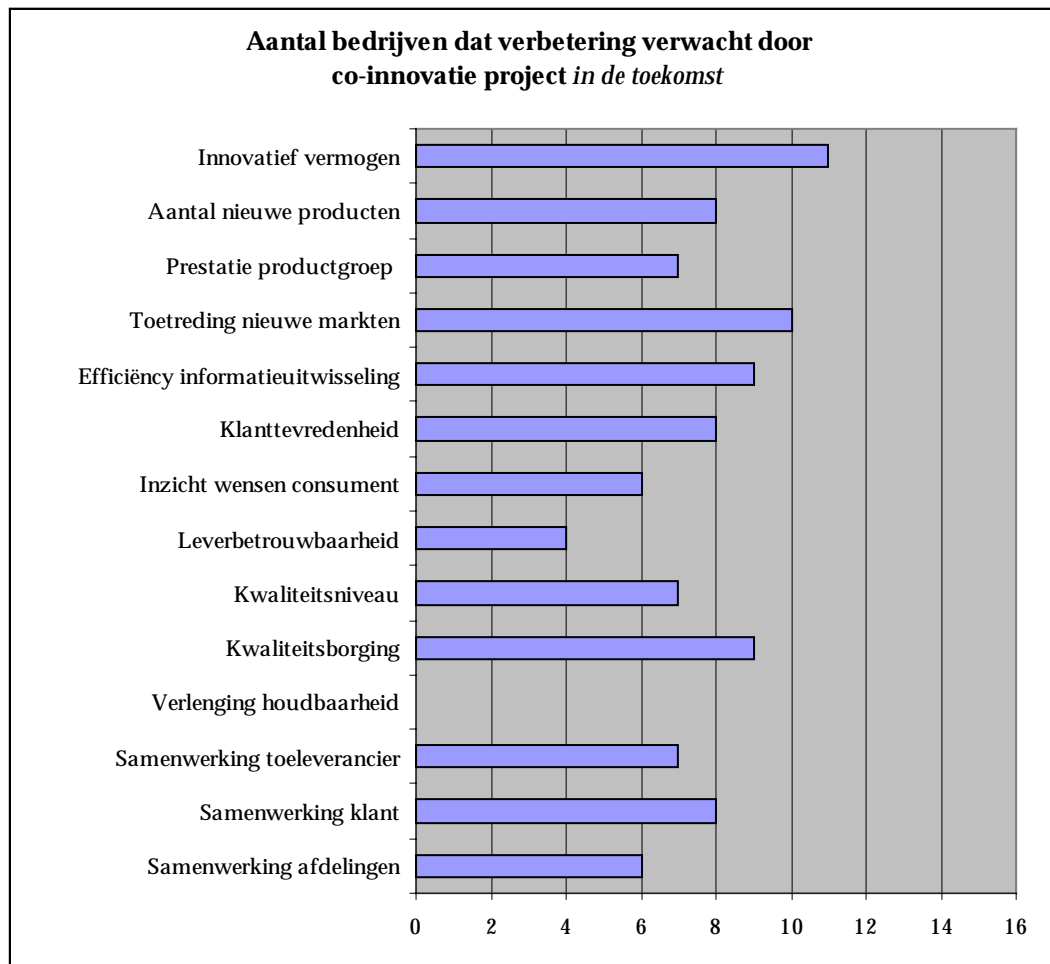
2^e ronde= n=17

Figuur 36

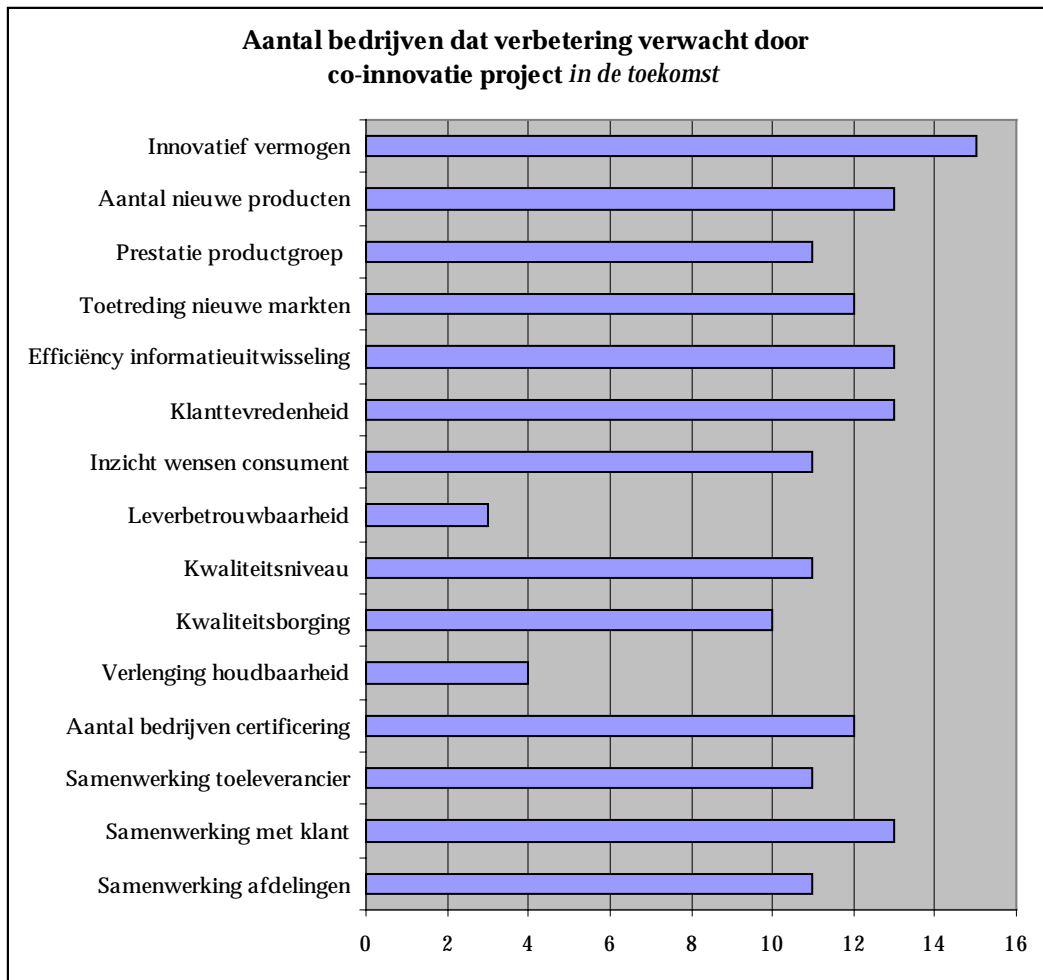
3^e ronde: n= 13

Voor de kwalitatieve aspecten zijn eveneens de figuren die de verwachting in de toekomst weergeven naast elkaar gezet.

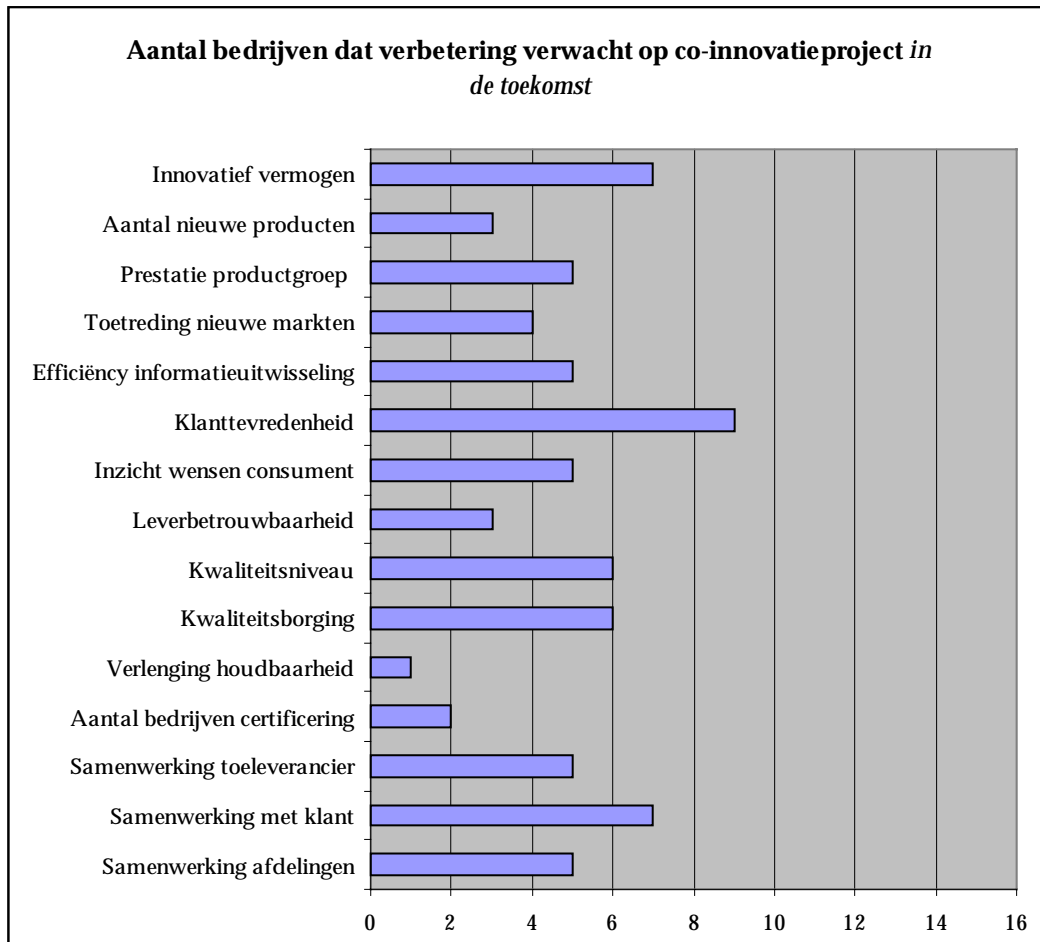
Figuur 37

1^e ronde: n= 13

Figuur 38

2^e ronde: n=16

Figuur 39

3^e ronde: n=13

Projectorganisatie

De bedrijven is gevraagd wat hen aansprak in het AKK-project. Daarbij werd o.a. het volgende genoemd:

- Geldelijke bijdrage
- Samenwerking bedrijven en kennisinstellingen
- De mogelijkheid om het belang van kennisontwikkeling duidelijk te maken
- De flexibiliteit (aanpassing mogelijk binnen de kaders)
- Het opbouwen van een theoretisch kader voor een praktisch ingestelde branche
- De andere zienswijze, waardoor je kritisch naar je zelf gaat kijken
- De nieuwe contacten
- Samenwerking met industriële partners
- Samenwerken en creëren van toegevoegde waarde

Op de vraag wat er anders of beter had gekund in het AKK-project werd met name door de bedrijven genoemd:

- Meer afstemming tussen projectleider en participanten
- De aanpak van de kennisinstelling
- Monitoring resultaten
- Een schakel in de keten ontbrak, waardoor er te weinig inzicht is in de marktwerking
- Bedrijfsleven en kennisinstellingen moeten meer naar elkaar toe groeien
- Functioneren van sommige kennisinstellingen
- Kennisuitwisseling van de kennisinstellingen
- Van tevoren betere afstemming over doelstellingen

Wat de kennisinstellingen het meeste aansprak in het AKK-project is:

- Samenwerken met bedrijven en de zeer praktische invalshoek
- Combinatie van productontwikkeling en opzetten nieuwe keten
- Coïnnovatief karakter: bedrijven en instellingen werken samen aan praktijkgerichte concepten
- Technologische kennisontwikkeling
- Praktijkervaring
- Meekijken met bedrijven
- Type problematiek

- Ontwikkelen inzicht kostenstructuur van een keten
- Wisselwerking tussen de partijen

Op de vraag wat volgens de kennisinstellingen beter of anders had gekund, werd door de kennisinstellingen o.a. genoemd:

- Keuze voor de kennisinstelling
- Scherper definiëren van doelstellingen
- Beter regie vanuit AKK en voorzitter stuurgroep
- Hardere AKK aanpak/begeleiding tijdens crisis
- Sneller doorgaan tot schriftelijke rapportage. Een fantastisch project, maar helaas is de rapportage nog niet afgerond.
- Organisatorische inbedding bij het bedrijfsleven
- Sneller beschikbaar stellen van materiaal en niet geheimzinnig doen.
- Meer duidelijke informatie, men doet te geheimzinnig over andere projecten.

Bijlage 2 Vragenlijsten bedrijven en kennisinstellingen